Sivistysvaliokunta

HE 212/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

1. Työelämätoimikuntien lakkauttamisesta on syytä luopua, työelämäyhteistyölle tarvitaan uusi lakisääteinen rakenne

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä. Lausuntomme keskittyy työelämätoimikuntiin. Suomen Yrittäjät vastustaa hallituksen esitystä työelämätoimikuntien lakkauttamisesta. Työelämätoimikunnat ovat muodostaneet ammatillisen koulutuksen keskeisen lakisääteisen rakenteen, jonka kautta työnantajat, työntekijät ja yrittäjät ovat osallistuneet koulutuksen laadun arviointiin, tutkintojen kehittämiseen ja työelämävastaavuuden varmistamiseen. Toimikuntien lakkauttaminen ilman korvaavaa rakennetta heikentäisi työ- ja elinkeinoelämän vaikutusmahdollisuuksia ammatillisessa koulutuksessa.

Ammatillisesta koulutuksesta annettu laki edellyttää, että koulutuksessa ja tutkinnoissa otetaan huomioon työ- ja elinkeinoelämän tarpeet ja että koulutuksen suunnittelussa, järjestämisessä, arvioinnissa ja kehittämisessä tehdään yhteistyötä työelämän kanssa. Tämän velvoitteen toteutuminen edellyttää pysyviä, systemaattisia ja vaikuttavia yhteistyörakenteita. Yksittäisten koulutuksen järjestäjien yritysyhteistyö ei yksin korvaa valtakunnallista, eri toimialat kattavaa työelämän osallistumista.

Ammatillinen koulutus on suurten muutosten keskellä. Vihreä ja digitaalinen siirtymä, väestörakenteen muutos, työikäisten osaamisen uudistamistarpeet sekä koulutuksen kiristyvä rahoitus edellyttävät entistä vahvempaa työelämäyhteyttä. Myös ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen uudistamisen onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä yritysten kanssa.

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen KARVIn kansainvälinen arviointipaneeli on nostanut työelämäyhteyksien heikkouden yhdeksi ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden korkean työttömyyden taustatekijäksi.

Suomi on pienten yritysten maa. 72 % yrityksistä on alle kymmenen hengen mikroyrityksiä. Erityisesti pk-yritysten näkökulmasta työelämän organisoitu osallistuminen on välttämätöntä. Yksittäisillä pienillä yrityksillä ei ole riittäviä voimavaroja vaikuttaa valtakunnalliseen tutkintojen kehittämiseen tai koulutuksen laadun arviointiin ilman toimivia edustuksellisia rakenteita.

2. Uusi kansallinen ja alueellinen työelämäyhteistyön rakenne

Suomen Yrittäjät kannattaa opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän 1.6.2026 valmistuneessa loppuraportissa esitettyä mallia, jonka pohjalta ammatilliseen koulutukseen luodaan:

- pysyvä kansallinen työelämäyhteistyön **neuvottelukunta**, joka osallistuu ammatillisen koulutuksen kokonaiskehittämiseen, tutkintorakenteen uudistamiseen, osaamistarpeiden ennakointiin ja koulutuksen laadun arviointiin.
- **viisi alueellista jaostoa**, jotka vahvistavat yritysten ja koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, alueellista ennakointia sekä koulutustarjonnan vastaavuutta alueiden osaamistarpeisiin.
- **Toimialakohtainen asiantuntijarekisteri**, jonka avulla varmistetaan eri alojen työelämäasiantuntemuksen hyödyntäminen tutkintojen kehittämisessä ja osaamisen arvioinnin laadunvarmistuksessa.

Uuden rakenteen tulee turvata työnantajien, työntekijöiden ja yrittäjien tasapainoinen edustus sekä erityisesti pk-yritysten osallistumismahdollisuudet. Rakenteen tulee olla lakisääteinen, kustannustehokas ja riittävästi resursoitu.

3. Suomen Yrittäjien esitys sivistysvaliokunnalle

Suomen Yrittäjät esittää, että sivistysvaliokunta hylkää työelämätoimikuntien lakkauttamista koskevan ehdotuksen ja edellyttää uuden lakisääteisen kansallisen ja alueellisen työelämäyhteistyön rakenteen valmistelua. Nykyisten toimikuntien toiminta tulee turvata siihen asti, kunnes korvaava järjestelmä on käytössä.

Työelämäyhteistyön uudistamisen tavoitteena tulee olla työelämän vaikutusmahdollisuuksien vahvistaminen eikä niiden heikentäminen. Ammatillisen koulutuksen laatu, työelämävastaavuus ja yritysten osaavan työvoiman saatavuus ovat Suomen kilpailukyvyn ja alueiden elinvoiman keskeisiä edellytyksiä.

Kunnioittaen,

Suomen Yrittäjät

Mikko Kinnunen
Koulutuspolitiikan asiantuntija